

Vårt gemensamma vatten

Struktur och avsiktsförklaring för mellankommunal samverkan kring vatten med stöd av vattenrådet inom Rolfsåns avrinningsområde

Resultat från tre workshopar med kommunledningar och Lygnerns vattenråd i Borås, Bollebygd, Härryda, Mark och Kungsbacka

2026-06-24

Innehåll

Bakgrund och syfte	2
Resultat	3
Temaområden för samverkan	3
Vision och målbild	3
Gemensam avsiktsförklaring	4
Kommunernas interna samverkan	4
Kommunikation och samverkan mellan vattenråd och kommuner	4
Plan för hur ett åtgärdsprogram för avrinningsområdet ska utvecklas	5

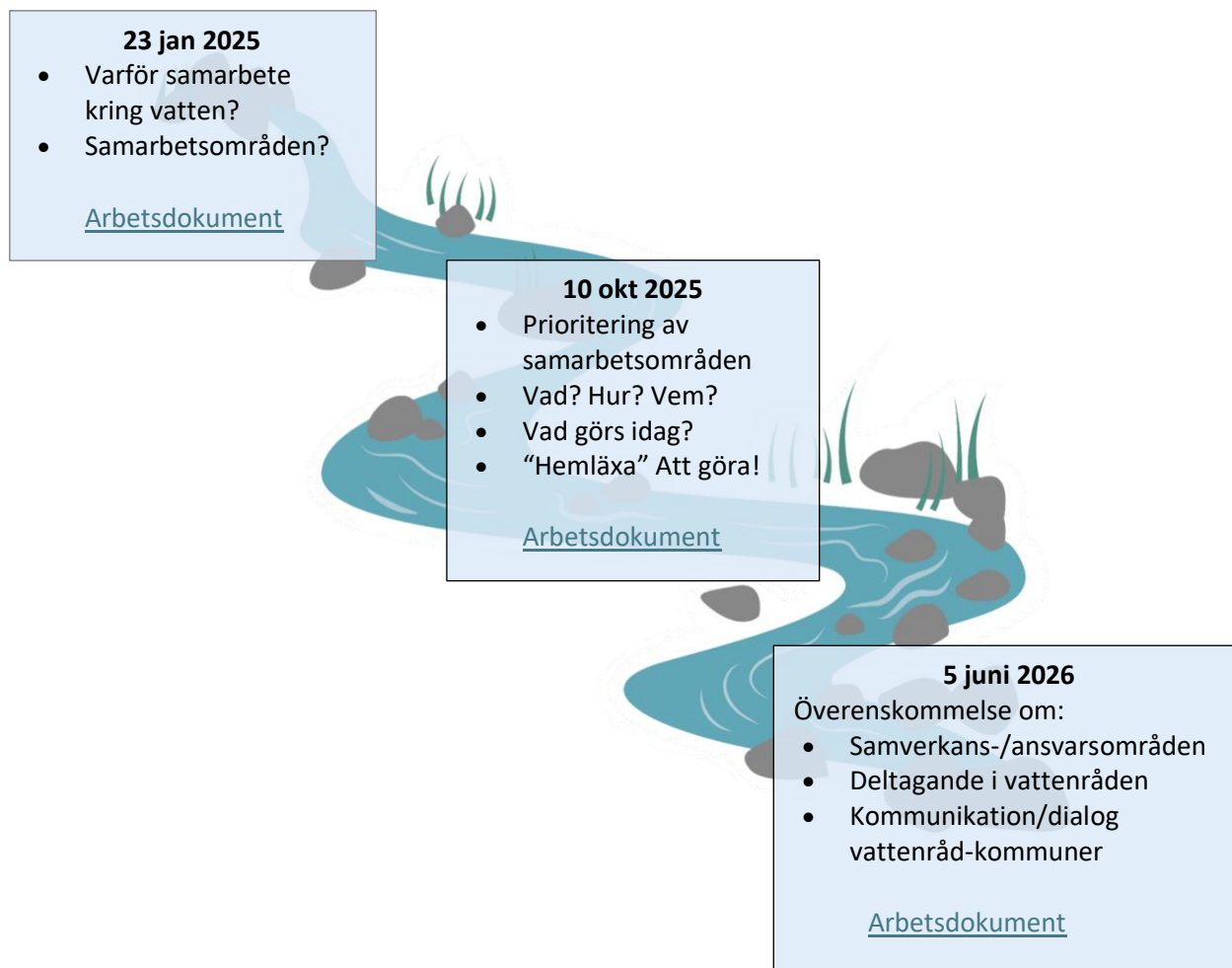
Bakgrund och syfte

Under tre digitala workshopar under 2025 - 2026 har kommunledningarna från Borås, Bollebygd, Härryda, Mark och Kungsbacka kommun tagit fram en gemensam strategi för samverkan kring vårt gemensamma vatten i [Rolfssåns avrinningsområde](#). Deltagare har varit kommunalråd, kommunchefer, samhällsbyggnadschefer, strateger samt politiska representanter i vattenrådets styrelse. Länsstyrelsen från Västra Götaland och Halland har också deltagit. Lygnerns vattenråd har bjudit in och lett workshoparna.

Syftet med detta arbete är att genom samarbete bli effektivare och få mer och rätt saker gjorda för att nå vattenförvaltningens mål för vårt gemensamma vatten.

Resultatet sammanfattas nedan under de rubriker som uppstått under arbetet. [En längre sammanfattning finns att läsa på vattenrådets hemsida](#).

För mer information, se [vattenrådets hemsida](#) eller kontakta vattenrådets sekreterare, Peter Nolbrant peter@biodiver.se

Resultat

Temaområden för samverkan

A. De tre mest prioriterade områdena för samverkan mellan kommuner inom avrinningsområdet där vattenrådet är en samverkansplattform.

1. Strategi för samverkan kring vatten inom avrinningsområdet
2. Vattenkvaliteten i avrinningsområdet (dricksvatten är dock ett kommunalt ansvar)
3. Åtgärdsarbete och lokal samverkan (Biotopvård, vandringshinder inklusive vägtrummor, våtmarksanläggning, återvätning, kantzoner, invasiva arter mm.)

B. Temaområden där samarbete främst sker genom erfarenhetsutbyte och information. Detta kan vid behov ske i ett eventuellt tjänstemannanätverk. Vattenrådet bidrar som remissinstans och som bollplank i tidigt skede. Kommunerna har ansvar att uppnå eller inte försämrar i förhållande till miljökvalitetsnormerna.

4. Planering-exploatering-dagvatten-klimat
5. Enskilda avlopp
6. Besöksnäring och rekreation

C. Ansvar för kommuner och andra markägare. Samarbete sker genom erfarenhetsutbyte och information.

7. Jordbruk
8. Skogsbruk
9. Invasiva arter med koppling till vatten.

Besöksnäring och rekreation kan vara något som gynnas vid genomförande av exempelvis åtgärder och lokal samverkan utan att primärt behöva vara ett av de mest prioriterade samverkansområdena. Det är bra att träffas tillsammans i området med lokalt näringsliv. Det behövs tillräckligt stora besöksmål för att det ska komma mer folk vilket gör det värdefullt att samverka över kommungränser.

Vision och målbild

- Kommunerna ställer sig bakom [vattenrådets visioner](#) "Artrikedomen och rent vatten i alla sjöar, åar, bäckar och våtmarker som ansluter till Lygnern och Rolfsån". Visionen säkerställs genom att: "• Arbeta långsiktigt tillsammans med kommuner och myndigheter. • Vattenrådet ska vara en inkluderande mötesplats för samverkan. • Främja sammanhängande vattensystem med fria vandringsvägar och naturliga lekplatser för fisk."
- Målet är att alla vattenförekomster ska uppnå miljökvalitetsnormerna.
- Varje kommun behöver mål, plan och organisation för sina vattenmiljöer samt hur man samverkar, kommunicerar (både internt och mellankommunalt) och genomför åtgärder.
- Genom samverkan, kommunikation och erfarenhetsutbyte kring temaområdena ökar kunskap och samsyn i området.

Ur vattenrådets stadgar:

- *Ändamålet med vattenrådet är att aktivt och drivande medverka i planeringsprocesser för att bevara eller uppnå god vattenstatus i Lygnern/Rolfsån och dess avrinningsområde. Arbetet ska omfatta både grundvatten och ytvatten.*
- *Lygnerns vattenråd ska sträva efter att ha en djup, men samtidigt bred kunskap om avrinningsområdet. Lygnerns vattenråd ska utgöra en viktig instans i arbetet för en förbättrad vattenkvalitet i Lygnern/Rolfsån baserad på medlemmarnas kompetens och erfarenhet.*

Gemensam avsiktsförklaring

- Vi kommuner (Borås, Bollebygd, Härryda, Mark och Kungsbacka) samverkar för att nå vattenförvaltningens mål så att vi och kommande generationer ska ha rent vatten i både grundvatten och ytvatten samt artrikedom i alla sjöar, åar, bäckar och våtmarker i Rolfsåns avrinningsområde.
- Vattenrådet utgör en viktig plattform för samverkan mellan kommuner, föreningar, företag, lokala nätverk och myndigheter för att kunna genomföra åtgärder och förebygga problem kring vattnet samt skapa en hållbar utveckling i avrinningsområdet som helhet.
- Vattenrådet kan söka bidrag för att i samverkan med kommuner och andra aktörer genomföra kommunöverskridande åtgärder vid behov.
- Vattenrådets arbetssätt ska bygga på transparens, öppenhet, dialog och inbjudan till deltagande där olika kunskaper och perspektiv ses som en nödvändighet och möjlighet att lösa komplexa frågor på ett bra sätt.

Det innebär en aktiv samverkan med vattenråden på både politisk nivå och tjänstemannanivå. Varje kommun fattar beslut om hur samverkan och åtgärder ska ske.

Allt som sker i avrinningsområdet påverkar vattnet. Vattendirektivet betonar lokalt deltagande och helhetssyn i avrinningsområden där ytvatten, grundvatten och kustvatten ingår. Därför behöver exempelvis areella näringar som skog- och lantbruk samt samhällsplanering, företag och föreningar inkluderas.

Förutom det kommunala nätverket skapar vattenrådet mötesplatser där alla aktörer är inbjudna. På så sätt kan alla bidra med kunskaper, komma till tals och utveckla nätverk. Genom lokalt deltagande och lokala nätverk kan arbetet bli effektivare, mer förebyggande och med mer och hållbara åtgärder som genomförs lokalt.

Kommunernas interna samverkan

Kommunala beslut, planering och verksamhet påverkar vårt gemensamma vatten. Det är upp till varje kommun hur man organiserar den interna samverkan för att skapa vinn-vinn, hållbara lösningar och effektivitet i vattenförvaltningen. Genom erfarenhetsutbyte mellan kommuner kan idéer och inspiration uppstå till hur man kan arbeta sektorsövergripande med vattenfrågor.

Kommunikation och samverkan mellan vattenråd och kommuner

Vattenrådet, enligt [stadgarna](#):

- Kommunerna, tillsammans med ytterligare fyra medlemsorganisationer, innehar representanter i vattenrådets styrelse enligt vattenrådets stadgar. Kommunrepresentanterna nomineras av kommunen och väljs in av vattenrådets årsmöte.
- Kommunerna utser sina representanter till vattenrådets årsmöte enligt vattenrådets stadgar. Även övriga medlemsorganisationer utser sina representanter till årsmötet.
- Medborgare och organisationer inom de fem kommunerna, har rätt att lägga förslag till årsmötet.
- Alla medlemmar därutöver samt även medborgare och organisationer inom de fem kommunerna har rätt att närvara och har yttranderätt.

Ytterligare struktur:

- Det är viktigt att kommunikation och information mellan vattengrupperna och vattenråd fungerar. Vattenrådets projekt och kommunernas projekt inom olika avdelningar behöver kommuniceras så att information når fram åt båda håll.
- På tjänstemannanivå i kommunerna finns utsedda kontaktpersoner till vattenrådet som kan bidra till kommunikation mellan vattenråd och den kommunala organisationen. Dessa kan kommunicera till kommunal vattengrupp eller berörda förvaltningar i kommunen.
- Avstämning kring arbetets utveckling, behov och frågor kring vatten kommuniceras återkommande med kommunledningar.

Vattenrådet:

- Uppdaterar en maillista för information till politiska representanter och kontaktpersoner på tjänstemannanivå.
- Skickar årligen ut nyhetsbrev där man översiktligt ser vad som händer inom vattenrådet.
- Uppdaterar kontinuerligt hemsida med information kring vad som händer som bygger på öppenhet.
- Bjuder in medlemmar och allmänhet till möten och dialog kring vattenfrågor.
- Bjuder 1-2 gånger per år in kommunledningar till digitala möten för uppdateringar, korta rapporter om aktiviteter som pågår och möjlighet för kommuner att spela in frågor som är aktuella i kommunerna.
- Uppdaterar i samarbete med en kommun en digital karta över avrinningsområdet där lägesbild, projekt och åtgärder kan ses.
- Har uppdrag att sköta samordnad recipientkontroll åt kommunerna. Kommunerna involveras vid revidering av kontrollprogram och förnyad upphandling.
- Bjuder in tjänstemannanätverk inom avrinningsområdet
 - Vattenrådet kan kalla tjänstemän som arbetar med övergripande frågor kring vatten till nätverksmöten för samverkan i avrinningsområdet. Nätverket blir ett stöd för kommunernas mål för vattenförvaltningen.
 - Eventuella befintliga nätverk bör utnyttjas.
 - Nätverket har som mål att uppnå mer och effektivare åtgärder.
 - En struktur vid möten för erfarenhetsutbyte, identifiering av behov, konkreta uppdrag och att lösa frågor behöver finnas.

Lokalsamhälle:

- Vattenrådet är öppet för alla föreningar och företag att ansluta sig till. Möten är öppna för alla intresserade. Vattenrådet bjuder in till dialogmöten och temamöten kring vatten för att utveckla nätverk, engagemang, idéer, åtgärder och andra aktiviteter.

Länsstyrelserna och vattenmyndigheten:

- Vattenrådet har kontaktpersoner som deltar på möten i de båda länsstyrelserna.
- Fortsatt utbildning i vattenförvaltning och vattendirektivet.
- Länsstyrelsen bidrar med uppdatering av tillstånd och åtgärdsbehov.
- Kommunerna har behov av kontakt med länsstyrelserna.

Plan för hur ett åtgärdsprogram för avrinningsområdet ska utvecklas

- Den övergripande förvaltningsplanen för avrinningsområdet har tagits fram i samverkan med vattenrådets medlemmar, kommuner, fiskevårdsområdesföreningar och intresserade. ([Bakgrundsbeskrivning](#). [Delområdesbeskrivningar](#).) Förvaltningsplanen ger en helhetsbild av värden, tillstånd och behov av åtgärder i avrinningsområdet. Den utvecklas vidare i dialog.
- Kommunernas egna åtgärdsplaner, vattenplaner, grönplaner, naturvårdsplaner och översiktsplaner tillsammans med vattenrådets förvaltningsplan för avrinningsområdet samverkar och ger stöd att nå vattenförvaltningens och kommunernas mål.
- Kommunerna delar varandras planer för kunskap och erfarenhetsutbyte.
- Planerna är viktiga underlag för att klargöra tillstånd och beskriva åtgärdsbehoven för vattenförekomsterna med målet att uppnå miljökvalitetetsnormen (MKN). De är viktigt underlag för planprocesser, tillsynsprocessen och annat arbete som är beroende av vattenförekomstens behov.
- Planerna inklusive den övergripande förvaltningsplanen behöver stämmas av med det delåtgärdsprogram för avrinningsområdet som vattenmyndigheten arbetar med.
- Digital karta som visar lägesbild, åtgärder och projekt i avrinningsområdet tas fram.